

Олексієнко Антоніна

старший викладач

Кіровоградський інститут ПВНЗ «Університет сучасних знань»
м. Кіровоград

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Земельно–ресурсний потенціал України – один із найпотужніших у Європі. Спеціалісти ФАО розглядають нашу країну як одну з тих, що забезпечуватиме продовольством населення світу в майбутньому. Відповідно, збереження та підвищення якісних характеристик земельних угідь має стати першочерговим завданням держави та суспільства в цілому. Бухгалтерський облік виступає невід’ємною складовою розвитку ефективного використання земельних угідь.

Питання організації обліку земель сільськогосподарського призначення суб’єктами аграрного землекористування та формування системи звітності і контролю щодо їх раціонального та ефективного використання на сьогоднішній день стоять дуже гостро у зв’язку з відсутністю єдиного механізму методологічного забезпечення.

Нині можна відмітити гостру потребу в інформації про стан і використання земельних ділянок в Україні. Сьогодні в сільському господарстві склалась ситуація, що земельні ділянки знаходяться у власності фізичних осіб у формі паїв, а використовують землю на правах оренди сільськогосподарські підприємства. Фізичні особи не ведуть бухгалтерський облік, а підприємства не мають підстав для включення цих ділянок до складу активів. На практиці облік орендованих земельних ділянок або взагалі не ведеться, або ведеться у дуже спрощеному вигляді, не розкриваючи всієї інформації про земельні ділянки та землекористування.

Архіважливо в системі бухгалтерського обліку відображати всю необхідну інформацію, що стосується наявності, стану та ефективності використання власних та орендованих земельних ресурсів.

Аналітичний облік земельних ділянок на сільськогосподарських підприємствах має бути організований за кожною земельною ділянкою в розрізі власних земельних ділянок, у постійному користуванні та орендованих. При організації аналітичного обліку мають бути вирішені питання відображення в обліку кількісних та якісних характеристик земельних ресурсів.

Не менш важливим аспектом виступає оцінка земельних ділянок. У зв’язку з нерозвиненістю земельного ринку в Україні проблемним є визначення справедливої вартості земельних ділянок сільськогосподарського призначення та права їх оренди.

Форми первинної документації, затверджені Наказом Міністерства аграрної політики України № 701 [1], що використовуються аграрними підприємствами для обліку руху земельних ділянок потребують доопрацювання в частині розширення аналітичної інформації про земельні ділянки (в тому числі необхідної для потреб оподаткування) та інформаційного забезпечення щодо якісних характеристик земельних ділянок.

Також доцільним є доповнити для аграрних формувань фінансову та статистичну звітність даними про земельні ресурси сільськогосподарського призначення та показниками ефективності їх використання.

Бухгалтерський облік земельних ділянок регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07. 1999 № 996–XIV і П(С)БО 7 «Основні засоби», затвердженим наказом МФУ від 27.04.2000р. № 92. Ряд учених висувають пропозиції про введення в дію окремого стандарту, який би враховував специфічні особливості землі, у тому числі сільськогосподарського призначення, як об'єкта обліку. В 2015 році колективом авторів ННЦ «Інститут аграрної економіки» випущено колективну монографію «Галузеві стандарти обліку та фінансової звітності» [2], присвячену науково–методологічним аспектам розробки та запровадження галузевих стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в аграрному секторі економіки України з пропозиціями щодо формування специфічної галузевої методології обліку земель сільськогосподарського призначення.

Одним з дієвих заходів контролю за ефективним використанням земельних угідь в частині моніторингу родючості ґрунтів має стати агрохімічна паспортизація земель, яка є обов'язковою згідно норм Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19.06.2003 № 963–IV та має проводитись відповідно до Порядку ведення агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки №536 затв. наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11.10.2011 №536.

Впровадження методологічного забезпечення обліку земельних ділянок з врахуванням вимог сьогодення буде сприяти можливості проведення аналітичних робіт, за результатами яких стане можливим обґрунтування найефективнішої трансформації земельних угідь відповідно до природних умов та визначення перспективної стратегії розвитку підприємства. Підвищення ефективності використання земель можна досягти послідовним виконанням заходів, направлених на підвищення родючості ґрунту та покращення екологічного стану земель, зростання позитивних результатів господарювання, поліпшення існуючих технологій землеробства.

Земельний кодекс України закріплює систему економічних стимулів, застосування яких має підвищити зацікавленість власників землі й землекористувачів в оптимальному використанні своїх земель, у запобіганні негативному впливу господарської діяльності на кількісний та якісний стан сільськогосподарських, лісгосподарських та інших угідь, у поліпшенні екологічного стану земельних ділянок.

Стимулювання раціонального використання та охорони земель включає надання податкових і кредитних пільг громадянам та юридичним особам, які здійснюють за власні кошти заходи, передбачені загальнодержавними та регіональними програмами використання і охорони земель; виділення коштів державного або місцевого бюджету громадянам та юридичним особам для відновлення попереднього стану земель, порушених не з їх вини; звільнення від плати за земельні ділянки, що перебувають у стадії сільськогосподарського освоєння або поліпшення їх стану згідно з державними та регіональними програмами; компенсацію з бюджетних коштів зниження доходу власників землі та землекористувачів внаслідок тимчасової консервації деградованих та малопродуктивних земель, що стали такими не з їх вини.

Ці методи хоч і визначені законодавчо, але порядок їх застосування поки що не встановлено, тому на практиці механізм економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель не задіяно. Суб'єкти аграрного землекористування повинні економічно стимулюватись за конкретні, зрозумілі їм і суспільству заходи, що проводяться за їх кошти й піддаються простому визначенню та прямо або опосередковано будуть забезпечувати стійкість агроландшафтів.

Список використаних джерел

1. Наказ Міністерства аграрної політики України «Про затвердження спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів та інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств і методичних рекомендацій щодо їх застосування» від 27.09.07р. № 701
2. Жук, В.М. Галузеві стандарти обліку та фінансової звітності [Текст]: Колективна монографія / [В.М. Жук, Ю.С. Бездушна, Б.В. Мельничук та ін.]; За ред. В.М. Жука. – К.: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2015. – 370 с.

Олексійко Валентин

аспірант

Науковий керівник: д.е.н., професор Рудик В.К.

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець–Подільський

ЗАВДАННЯ І ЦІЛІ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ А ШЛЯХИ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ

Сьогодні пенсійне забезпечення в Україні знаходиться у скрутному становищі. Солідарна система не виконує своїх функцій. На це впливають такі чинники: демографічні; економічні; політичні та психологічні.

Головне завдання пенсійної системи країни — створити умови для забезпечення людей достойним доходом у старості відповідно до особистого внеску кожного. При цьому система не має бути тягарем для розвитку держави, тобто не повинна створювати надмірний тиск на державні фінанси, громадян, які працюють і бізнес. На жаль, в Україні це завдання виконується не в повній мірі. Існує ряд проблем, які перешкоджають нормальному функціонуванню пенсійного забезпечення.

Саме для поліпшення існуючої ситуації було вирішено реформувати пенсійну систему України. До основних завдань та цілей пенсійної реформи належать: підвищення рівня життя пенсіонерів; забезпечення фінансової стабільності пенсійної системи; заохочення громадян до заощадження коштів на старість.

Пенсійна реформа в Україні зорієнтована на наступні цілі: поступовий перерозподіл ставки єдиного соціального внеску від роботодавця до працівника та стимулювання пізнішого виходу на пенсію (шляхом підвищення нормативної тривалості стажу з 20/25 років до 30/35 років, збільшення мінімальної тривалості страхового стажу для отримання